

Veileder om tekniske bestemmelser ved import og samhandel av fôr

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	2
Formål.....	2
Definisjoner	2
Krav om registrering	3
Krav om forhåndsmelding og krav til dokumenter som skal følge varen	4
Fôr uten animalske bestanddeler (vegetabiliske fôr)	4
Import av vegetabiliske fôr fra tredjestater.....	4
Import av vegetabiliske fôr fra tredjestater som omfattes av beskyttelsesforskrifter	4
Import av vegetabiliske risikofôr fra tredjestater med krav til strengere kontroll.....	5
Import av høy og halm fra tredjestater	6
Kontrolldokumentet.....	6
Samhandel med vegetabiliske fôr	6
Fôr av animalsk opprinnelse eller med animalske bestanddeler	6
Import av fôr med animalske bestanddeler fra tredjestater.....	7
Fôr av animalske opprinnelser som omfattes av beskyttelsesforskrifter.	7
Samhandel av fôr med animalske bestanddeler.....	7
Fôr med animalske bestanddeler til forskning og utdanningsformål	8
Mottakers kontrollplikt.....	8
Import, samhandel og omsetning av helt korn, erter og frø til fôr	8

Endringer	
Dato	Punkt endret
16.07.2018	Presisering av at Island regnes som tredjeland ved import av høy og halm.
10.08.2018	Etter ny avklaring er info om at Island regnes som 3. land fjernet.
20.08.2018	Endrete formulering vedrørende registrering av første mottaker i avsnittet Krav til registrering. Avsnittet om import, samhandel og omsetning av helt korn, erter og frø til fôr er endret.
03.07.2018	Mindre justeringer.

Innledning

Å importere betyr ikke bare å forflytte et vareparti over en landegrense. Nyere regelverk som er utviklet i EU, benytter begrepet import bare om det som tas inn til EU/EØS fra et land utenfor dette området. Begrepet import omfatter også at varepartiet kan omsettes fritt i det området det er importert til. Den som er ansvarlig for importen påtar seg ansvaret for at varepartiet er i samsvar med regelverkskravene i EU/EØS og dermed fritt kan omsettes i området. Det er også nødvendig med en streng offentlig kontroll med at importerte varer er i samsvar med kravene i regelverket. Det er derfor etablert svært strenge tekniske bestemmelser knyttet til import. Handel med varer og forflytning av varer innenfor EU EØS (samhandel) er ikke så strengt regulert, fordi det er felles regelverk innenfor dette området. Noen varer er det likevel nødvendig å ha kontroll på og er omfattet tekniske bestemmelser for at handelen skal kunne gjennomføres i samsvar med krav i regelverk. I eldre nasjonalt regelverk om kjøp av varer fra andre land (importkontrollforskrift og forskrift om handel med levende dyr m.v.) bruker begrepene import og innførsel om et vareparti som krysser den nasjonale landegrensen. Det er tollmyndighetene som frigir et parti for fri omsetning. Noen ganger er det krav i regelverk som Mattilsynet forvalter som må være oppfylt før et vareparti kan frigis. I slike tilfeller ligger det begrensinger hos tollmyndighetene som sikrer at Mattilsynet har akseptert at partiet kan frigis.

Formål

Denne veilederen gir en oversikt over tekniske bestemmelser rettet mot den som vil kjøpe fôr fra et annet land. De tekniske bestemmelsen skal legge til rette for at den offentlige kontrollen med partiet kan gjennomføres. Bestemmelsene omfatter registrering, forhåndsmelding, sertifikater mv. Den offentlige kontrollen med varepartiet skal sikre at kravene i regelverket for å beskytte menneskers og dyrs helse er oppfylt, at kravene i særskilte forskrifter er oppfylt og at kravene til kvalitet og redelighet er ivaretatt. Offentlig kontroll fratår ikke den som er ansvarlig for omsetning av varepartiet ansvaret for at varepartiet er i samsvar med kravene i regelverket.

Definisjoner

I dette avsnittet forklares visse begrep som brukes i regelverket og som har betydning for handel med fôr. Det er viktig å merke seg at det ikke er noe skille mellom animalske biprodukter som er beregnet til fôr og fôr av animalsk opprinnelse/ fôr med animalske bestanddeler.

- *Animalske biprodukter* er dyr, del av et dyr eller produkter fra dyr som ikke skal anvendes til humant konsum. Mange animalske biprodukter kan anvendes som fôr.
- *Avledede animalske biprodukter* er produkter som har vært behandlet med en eller flere behandlingsmetoder, omdannelser eller trinn i bearbeidingen av animalske biprodukter. Mange slike produkter er beregnet til bruk i fôr, f.eks fiskemel, hydrolysert fiskeprotein, blodmel.
- *Fôr (fôrvarer)* er en sekkebetegnelse. Betegnelsen dekker fôrmidler, tilsetningsstoffer, premikser og fôrblandinger som er beregnet på fôring av dyr uansett om de er ubearbeidet, delvis bearbeidet eller bearbeidet. Et biprodukt som er beregnet til fôr faller også under definisjonen av fôr.

- *Fôrmiddel* er produkter av vegetabilsk eller animalsk opprinnelse som er beregnet til ernæring av dyr og derved til å bidra til oppfylle dyrs ernæringsbehov. Eksempler på fôrmidler er hel havre, soyaprotein konsentrat, fiskemel og blodmel.
- *Fôrblending* er en blanding av minst to fôrmidler, med eller uten tilsetningsstoffer, som er beregnet på ernæring av dyr ved fôring i form av fullfôr eller tilskuddsfôr.
- *CVED* (Common Veterinary Entry Document), et felles veterinærdokument som benyttes ved import av dyr og varer av animalsk opphav eller med produkter av fra land utenfor EU/EØS (tredjestater).
- *CED* (Common Entry Document), et felles dokument som brukes ved import av varer som ikke inneholder animalske bestanddeler
- *GKS* (grense kontrollstasjon) er kontrollstasjon i EØS som er utpekt og godkjent for å gjennomføre veterinærkontroll av produkter fra tredjestater.
- *Import* er frigivelse for fri omsetning av fôrvarer eller næringsmidler, eller det å ha til hensikt å frigi fôrvarer eller næringsmidler for fri omsetning innen EU/EØS
- *Samhandel* er handel med varer innen EU/EØS.

Krav om registrering

Alle som omsetter fôr har et selvstendig ansvar for å sikre at alt fôr er trygt og i samsvar med alle kravene i regelverket. De må ha kvalitetssikringssystemer som ivaretar dette og de må la seg registrere hos Mattilsynet for å underlegge seg offentlig kontroll. Noen virksomheter må ha godkjenning av Mattilsynet. Informasjon om dette og hvordan man blir registrert/godkjent finner du her:

http://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/for/registreringgodkjenning_iht_forskrift_om_forhygiene.5201

Virksomheter som kjøper fôr til Norge fra EØS (samhandel) eller 3.stat (import) skal være registrert som importør i Mattilsynets tilsynssystem (MATS). Både importør og første mottaker av varepartier skal være registrert. Registrering gjøres av virksomheten selv i MATS selvbetjeningsløsning.

Importør logger seg inn i Mattilsynets skjematjenester via Altinn og registrere seg som importør for en aktivitet f.eks. import av fôr, import av biprodukter osv. Importør skal også registrere hvem som er første mottaker for en aktivitet eks. første mottaker av fôr, første mottaker av biprodukter osv. Navn, adresse, telefonnummer, e-postadresse og kontaktperson for virksomheten må oppgis. Det må også angis hvilke varegrupper som er aktuelle å importere med minimum de første fire sifrene for varegruppen i henhold til inndelingen i den norske tolltariffen.

Ved import av visse typer fôr er det krav om at produsenten/leverandøren har en representant i EU. Dette er en overgangsbestemmelse som gjelder i påvente av at Kommisjonen skal godkjenne og listeføre virksomheter i 3.stater som det kan importeres fra. Representanten må sikre at produsenten oppfyller kravene i EU sitt regelverk. Bestemmelsen fremgår av art 23 og

24 i fôrhygieneforordningenⁱ med henvisning til art 6 i direktiv 98/51ⁱⁱ. I de tilfeller der det ikke er en noen som representerer leverandøren kan importøren fungere som en slik representant.

Krav om forhåndsmelding og krav til dokumenter som skal følge varen

For at Mattilsynet skal kunne gjennomføre kontroll av et vareparti som importeres fra tredjestat eller innføres fra EØS, må Mattilsynet ha kunnskap om innførselen og hvor varepartiet befinner seg. I regelverket er det fastsatt krav til hvilke varer som må gjøres tilgjengelig for kontroller før de kan omsettes fritt. Dette regelverket er risikobasert.

Om det er krav til forhåndsmelding og på hvilken måte slik forhåndsmelding skal gis, avhenger av om det tas inn varer fra et EU/EØS (samhandel) eller fra land utenfor EU/EØS (import). Det er også forskjellige krav i regelverket som avhenger av om fôret inneholder animalske bestanddeler eller ikke. Dette er beskrevet videre i dette dokumentet.

Import, samhandel og videre omsetning av fôr med hele korn, erter og frø er regulert av floghavreforskriftenⁱⁱⁱ. Dette er omtalt i et eget avsnitt til slutt i dette dokumentet.

Det er to muligheter for forhåndsmelding, enten TRACES eller importmelding i Mattilsynets skjematjenester.

Fôr uten animalske bestanddeler (vegetabiliske fôr)

Import av vegetabiliske fôr fra tredjestater

Den ansvarlige for importen skal forhåndsmelde import av fôr uten animalske bestanddeler i Mattilsynets skjematjeneste min. 24 timer før forventet ankomst. Det er ingen regelverkskrav til sertifikater, attester mv.

Noen ikke-animalske fôr fra tredjestater er underlagt en strengere kontroll på grunn av høyere risiko. Slike varer er regulert på to måter: Noen er regulert med egne forskrifter (beskyttelsesforskrifter), mens andre er regulert av forordning 669/2008 som gjennomføres i kontrollforskriften^{iv} og foreligger på en liste som revideres av EU kommisjonen fire ganger hvert år, disse omtales som visse vegetabiliske risikofôr med krav til strengere kontroll. I tillegg til dette er det særlige bestemmelser om høy og halm.

Import av vegetabiliske fôr fra tredjestater som omfattes av beskyttelsesforskrifter

Særskilte beskyttelsesforskrifter iverksettes for å beskytte dyrehelse og folkehelse. Bakgrunnen for denne type tiltak er sykdomsutbrudd hos dyr eller at det oppdages næringsmidler eller fôr med skadelig innhold

Alle beskyttelsesforskrifter som forvaltes av Mattilsynet står oppført på Mattilsynets hjemmeside under regelverk/særskilte beskyttelsestiltak;

http://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/for/?subTopic=104&s=sarskiltebeskyttelsestiltak

Følgende beskyttelsesforskrifter er relevante for vegetabiliske fôr:

- Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved import av ris og risprodukter fra Kina <http://www.lovddata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20120112-0035.html>. Det er innført særlige importbetingelser for ris og risprodukter pga. mulig innhold av GMO. Utpekte importsteder er GKS Oslo lufthavn, GKS Oslo havn og GKS Borg havn. Den ansvarlige for importen skal benytte CED/CVED (i TRACES til forhåndsmelding minst en dag før

forsendelsen ankommer utpekt importsted. Helsesertifikat og analyserapport skal følge varen.

- Forskrift om særlige importbetingelser for fôr og næringsmidler med opprinnelse i eller eksportert fra Japan. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-03-30-338>
Etter ulykken ved kraftverket i Fukushima er det innført særlige betingelser for import av næringsmidler og fôr fra Japan. Utpekte importsteder er GKS Oslo lufthavn, GKS Oslo havn, GKS Borg havn og GKS Larvik havn. Den ansvarlige for importen skal benytte CED/CVED) i TRACES til forhåndsmelding minst en dag før forsendelsen ankommer utpekt importsted. For visse varer skal analyserapport følge varen.
- Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved import av guargummi/guarkjernemel fra India <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-02-25-161>.
Det er innført importbetingelser fra India pga mulig forurensning med pentaklorfenol og dioksiner. Utpekt importsted er GKS Oslo lufthavn, GKS Oslo havn, GKS Borg havn og GKS Larvik havn. Import meldes i Mattilsynets skjemateneste senest en dag før forsendelsen ankommer utpekt importsted. Helsesertifikat og analyserapport skal følge varen.
- Forskrift om import av visse fôr og næringsmidler Det er innført særlige importbetingelser for enkelte produkter importert direkte fra noen tredjestater (Brasil, Kina, Egypt, Iran, Tyrkia, India og Nigeria) på grunn av aflatoksinrisiko. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2014-09-02-1140?q=884%2F2014>
Utpekt importsted er GKS Oslo lufthavn, GKS Oslo havn, GKS Borg havn og GKS Larvik havn. Den ansvarlige for importen skal benytte CED i TRACES til forhåndsmelding minst en dag før forsendelsen ankommer utpekt importsted. Helsesertifikat og analyserapport skal følge varen.
- Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved import fra Ukraina av visse produkter av animalsk opprinnelse beregnet til dyrefôr. <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20021021-1166.html>. Formålet er å sikre at tørrmelk og melkeerstatninger fremstilt av tørrmelk ikke medfører en fare for dyr og menneskers helse. Alle partier skal undersøkes og testes av Mattilsynet, særlig med tanke på rester av kloramfenikol. Import meldes i Mattilsynets skjemateneste. Særskilt importsted er ikke utpekt.

Import av vegetabiliske risikofôr fra tredjestater med krav til strengere kontroll.

Noen vegetabiliske fôr er gjenstand for en strengere kontroll. Hvilke varer (næringsmidler og fôr) som til enhver tid skal omfattes av den strengere kontrollen bestemmes av EU-kommisjonen og revideres 4 ganger i året i samråd med medlemsstatene. Listen over ligger som et vedlegg til forordning 669/2009 og er fastsatt i kontrollforskriften^{IV}.

Når en virksomhet i Norge er første mottaker kreves blant annet følgende:

- Det er krav om forhåndsmelding av produkter som er listet i vedlegg I til forordning 669/2009. Driftsansvarlige for næringsmiddel- og fôrforetak eller deres representanter skal sende forhåndsmelding om dato og tidspunkt for forventet fysisk ankomst og om forsendelsens art minimum en arbeidsdag før ankomst. Forsendelsen skal meldes i TRACES. Ved innmelding i TRACES vil del I av CED fylles ut og sendes automatisk til det utpekte innførselsstedet importøren velger. Del I av CED krever en signatur fra ansvarlig for forsendelsen. Da TRACES pr i dag ikke har en løsning for elektronisk signatur, må fortsatt signert CED del I leveres til valgt innførselssted innen kontrollen skal finne sted. Signert CED kan leveres enten fysisk, pr. post eller i skannet versjon pr. e-post. Gjøres det endringer i TRACES og det blir utarbeidet nye versjoner (V1, V2 osv.)

må signert CED del I som Mattilsynet mottar, være lik den siste versjonen som er i TRACES.

- Mattilsynet foretar dokumentkontroll av alle forsendelser og identitetskontroll og fysisk kontroll for en gitt andel, jf. spesifiseringen i listen. Dersom en forsendelse består av flere partier/lotter bør Mattilsynet ved det utpekte innførselsstedet gjøre importør oppmerksom på at hele forsendelsen må avvises dersom det avdekkes funn i en eventuell fysisk kontroll. Importør kan derfor velge å melde forsendelsen på flere CED.
- Importvirksomheten skal betale gebyr for å dekke lønns- og personalkostnader, herunder utgifter til lokaler og utstyr samt kostnader for prøvetaking og laboratorieanalyser mv. og skal ved behov bistå med kontrollen vederlagsfritt ved menneskelige ressurser og logistikk for å tilrettelegge for lossing samt passende prøveuttaksutstyr dersom det ikke er mulig å bruke standardutstyr.

Import av høy og halm fra tredjestater

For import av høy og halm er det særskilte bestemmelser Jf. Forskrift om forbud mot innførsel av dyr m.m.^v. Det kan importeres høy, halm fra visse land, listet opp i § 8. Partiet må følges av en bekreftelse fra produsenten om at det ikke er brukt husdyrgjødsel de to siste år og for fravær av restriksjoner pga. smittsomme dyresykdommer. Høy og halm fra tredjestater til bruk som fôr skal innføres via en veterinær grensekontrollstasjon (GKS) Jf. forskrift 18 november 1999 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelsen mv. fra tredjeland^{vi}.

Den ansvarlige for importen skal forhåndsmelde i TRACES Dette gjøres ved å fylle ut del 1 av CVED som skal sendes til den grensekontrollstasjonen der partiet skal gjennomgå veterinær grensekontroll.

Kontrolldokumentet

Når en virksomhet i Norge har kjøpt et vareparti fra en virksomhet i en 3.stat, vil varepartiet frigis for fri omsetning av norske tollmyndigheter. Likevel kan partiet ha vært kontrollert i et annet EØS land som varepartiet har vært innom. Dersom en slik kontroll har funnet sted, skal myndigheten som har utført kontrollen fylle ut kontrolldokumentet^{vii}. Dette kontrolldokumentet skal følge lasten videre, og er lasten splittet opp skal hver del følges av et kontrolldokument. At det foreligger et kontrolldokument, fratår ikke tilsynsmyndigheten i det landet der varepartiet skal omsettes, muligheten til å foreta egen prøvetaking og analyser. Kontrolldokumentet er heller ikke noe garanti for at partiet er funnet å være i samsvar med regelverket.

Samhandel med vegetabiliske fôr

Samhandel med fôr uten animalske bestanddeler krever ikke melding.

Fôr av animalsk opprinnelse eller med animalske bestanddeler

Forskrift om merking og omsetning av fôr har en fortegnelse over fôrmidler, fôrmiddelkatalogen^{viii}. Fôrmiddelkatalogen gir også en god oversikt over fôrmidler av animalsk opprinnelse. For at disse kan omsettes som et fôrmiddel må «råstoffet»/biproduktet være bearbeidet iht. biproduktregelverket. Videre må det komme fra et anlegg godkjent iht. biproduktregelverket og stå oppført på listen over godkjente anlegg. Liste over godkjente anlegg i Norge [her](#) og i EU [her](#). I vedlegg XIV kapitel I tabell 1 i (142/2011) er det en liste over tredjeland det er tillatt å importere fra eller på Kommisjonenes hjemmeside, [her](#). Formålet med regelverket for animalske biprodukter er å forebygge og begrense risikoen for dyre- og folkehelse knyttet til slike produkter

Det er ingen nedre grense for andelen av animalske bestanddeler (biprodukt) i en fôrblanding for at reglene om fôr med animalske bestanddeler skal slå inn.

Import av fôr med animalske bestanddeler fra tredjestater

Importøren skal forhåndsmelde import av fôrmiddel av animalsk opprinnelse og fôr som inneholder materiale av animalsk opprinnelse som f.eks. fôrblanding til kjæledyr, tyggebein, fôrblanding til fisk, fiskemel, blodmel, hydrolysert protein mv. i TRACES. Slik melding gis ved å fylle ut del 1 av CVED og sende dette til den veterinære grensekontrollstasjonen der partiet skal gjennomgå veterinær grensekontroll. Liste over varer som skal underlegges veterinær grensekontroll fremgår av Vedlegg 1 til forskrift om veterinær grensekontroll^{ix}.

Fôrmiddel av animalsk opprinnelse som f.eks. fiskemel, blodmel, fiskeolje hydrolysert protein, skal ledsages av et helsesertifikat Jf. art 21 i 1069/2009^x (se modellsertifikater i Vedlegg XV i forordning 142/2011^{xi}). I forordning 142/2011 vedlegg XIV tabell 1 er det en oversikt over krav til animalske biprodukter til fôr som kan importeres fra tredjestater. Listen inneholder informasjon om produkt, krav til helsesertifikat, hvilken bearbeidingsmetode produktet må ha gått gjennom samt liste over tredjestater det kan importeres fra.

Det er ikke krav til at en fôrblanding som inneholder materiale av animalsk opprinnelse skal ledsages av helsesertifikat.

For noen fôr er det krav om dokumentasjon for fravær av ulovlige animalske proteiner. Ved import av:

- bearbeidet animalsk protein, inkludert fiskemel, fra andre dyr enn drøvtyggere,
- blodprodukter fra andre dyr enn drøvtyggere og
- fôrblandinger som inneholder nevnte fôrmidler

er importøren ansvarlig for at partiet analyseres for ulovlige animalske proteiner. Analysemetoden skal være lysmikroskopi eller PCR iht. fôranalyseforordningen (EF) nr. 152/2009, vedlegg IV. Fôranalyseforordningen er en del av kontrollforskriften^{iv}. Analyserapporten skal følge partiet til grensekontrollstasjonen.

Fôr av animalske opprinnelser som omfattes av beskyttelsesforskrifter.

Særskilte beskyttelsesforskrifter iverksettes for å beskytte dyrehelse og folkehelse. Følgende beskyttelsesforskrifter er relevante for fôr av animalske opprinnelse eller med animalske bestanddeler og har særlig krav til dokumentasjon:

- Forskrift om særlige importbetingelser for fôr og næringsmidler med opprinnelse i eller eksportert fra Japan. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-03-30-338>
Etter ulykken ved kraftverket i Fukushima er det innført særlige betingelser for import av næringsmidler og fôr fra Japan. Utpekte importsteder er GKS Oslo lufthavn, GKS Oslo havn, GKS Borg havn og GKS Larvik havn. Den ansvarlige for importen skal benytte CVED i TRACES til forhåndsmelding minst en dag før forsendelsen ankommer utpekt importsted. For visse varer skal analyserapport følge varen.
- Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved import av produkter av animalsk opprinnelse fra Folkerepublikken Kina. <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20040831-1229.html>. Det er et generelt forbud mot å importere animalske produkter til mat eller fôr fra Kina. Unntakene er listet opp i vedlegget til forskriften, og det er krav til helsesertifikat. Særskilt importsted er ikke utpekt.

Samhandel av fôr med animalske bestanddeler

Generelt er det fri handel innen EØS for konforme varer. Likevel skal innførsel av noen produkter av animalsk opprinnelse fra EØS forhåndsmeldes Jf. forskrift om handel med

levende dyr m.v.^{xii}. Det som er relevant for fôr er materiale som i denne forskriften omtales som animalsk avfall. Dette omtales i nyere regelverk som animalske biprodukter. Registrert importør melder innførsel av hvert parti i Mattilsynet skjematjenester ved å bruke skjema «import av biprodukter».

Det er også en bestemmelse i biproduktregelverket (forordning 1069/2009, Art 48) om at det skal gå melding i TRACES fra tilsynsmyndighet i avsenderlandet til myndighet i mottakerlandet. Det som er relevant for fôr er hovedsakelig bearbeidet animalsk protein fra kategori 3 materiale (PAP), f.eks fiskemel, blodmel og fjørmel. Kravet om melding i TRACES gjelder også produkter av kategori 1 og kategori 2. Virksomheten i avsenderlandet må kontakt sin myndighet for å få dette til. I tillegg skal mottaker av fôr til spesielle brukere som pelsdyr, dyr i zoologiske hager, sirkusdyr osv., som inneholder animalske biprodukter av kategori 2- eller kategori 1-materiale søke mottakers lands myndighet om tillatelse før det sendes. Søknaden skal være etter malen i vedlegg XV i forordning 142/2011. Animalske biprodukter som har oppstått og transporteres innenfor EU/EØS skal alltid ledsages av handelsdokument.

Fôr med animalske bestanddeler til forskning og utdanningsformål

Alle institusjoner som driver forskning, undervisning eller diagnostisering med animalske biprodukter skal ha brukstillatelse (forordning 142/2011 art 11). Brukstillatelse gis av det lokale Mattilsynet som fører tilsyn med brukeren. Tillatelsen gis etter vurdering av søkers fasiliteter, kompetanse, prosedyrer og behov.

Produkter som ikke skal inn i fôr og matkjeden (prøver til forskning, undervisning og diagnostisering) kan få unntak for visse bestemmelser i regelverket forutsatt at de destrueres etter bruk. Dette krever importtillatelse for hver forsendelse fra tredjestat (Jf. forordning 142/2011 art 27 og forskriftens §33). Importtillatelse gis av Veterinær grensekontrollstasjon Oslo Lufthavn, Gardermoen på bakgrunn av innvilget brukstillatelse og vurdering av dyrehelsesituasjon i opprinnelseslandet for produktet. For innførsel av biprodukter fra samhandelsområdet (EU/EØS) kreves kun brukstillatelse. For import av biprodukter fra tredjestater kreves det både brukstillatelse og importtillatelse. Handelsdokument skal alltid følge med.

Mottakers kontrollplikt

Importkontrollforskriften^{xiii} (§§ 9 og 10) har bestemmelser om kontrolltiltak som første mottaker av varepartiet er pliktig til gjennomføre før varepartiet kan distribueres videre. Virksomheten skal føre register over mottatte varepartier og gjennomføre den kontroll som er nødvendig for å sikre at varepartiet er i samsvar med alle materielle krav i regelverket.

Import, samhandel og omsetning av helt korn, erter og frø til fôr

Import og omsetning av helt korn, erter og frø til fôr er regulert i forskrift om floghavre fastsatt 22. juni 2015 med ikrafttredelse 1. oktober 2015. Forskriftens § 8 om forbud mot og vilkår for import og omsetning og § 12 om krav til virksomheter som produserer eller importerer fôr, er spesielt relevante.

I henhold til forskriftens § 8 er det forbudt å importere floghavre og produkter som inneholder floghavre, med unntak av korn, oljefrø og erter til en virksomhet som i sin videre behandling av produktet ødelegger spireevnen hos floghavre. Det også forbudt å omsette floghavre, og avlinger og produkter som inneholder floghavre, med unntak av omsetning til en virksomhet som i sin videre behandling ødelegger spireevnen hos floghavre.

I § 12 stilles spesielle krav til virksomheter som produserer eller importerer fôr. Her går det fram at det er tillatt å omsette helt korn, erter og frø som skal brukes til fôr, under forutsetning av at varen før omsetning er prøvetatt og ved analyse funnet fri for floghavre. Kravet om analyse av varen eller partiet, retter seg mot alle som omsetter fôrvarer av korn, erter og frø (jf. § 2 og § 12) uavhengig av dyreslag, noe som betyr at fôr både til husdyr og til villfugler er omfattet av kravet. Fôr til selskapsdyr er unntatt fra kravet om prøvetaking og analyse. Selskapsdyr er definert som dyr, unntatt pelsdyr, av arter som mennesker normalt fôrer og holder, men som ikke anvendes til konsum, jf. forskrift om fôrvarer § 3. Hest regnes ikke som selskapsdyr. Forskrift om floghavre § 12 gjengis i sin helhet:

Korn, erter og frø som skal brukes til fôr, skal før omsetning enten være:

a) så fint malt eller blitt behandlet på annen måte slik at spireevnen i eventuell floghavre er ødelagt eller

b) prøvetatt og ved analyse funnet å være fri for floghavre. Det skal tas ut en representativ prøve på 1 kg pr. 10 tonn. For partier mindre enn 10 tonn, skal prøven være på 1 kg. I fôr til villfugler skal det tas ut en prøve på 1 kg pr. 25 tonn. For partier mindre enn 25 tonn, skal prøven være på 1 kg.

Bestemmelsen gjelder ikke fôr til selskapsdyr.

Kravet om prøvetaking og analyse av varen eller partiet gjelder uavhengig av om varen er produsert i Norge eller et annet land. For å kunne analysere varen, er det krav om at det tas ut en representativ prøve som blir gjenstand for analyse. For å sikre at prøven er representativ stilles det tilsvarende krav til **prøvetakingen** som de kravene vi finner i forskrift 22. desember 2008 nr. 162 (kontrollforskriften). Under avsnittet «Forordninger» ligger konsolidert kommisjonsforordning (EF) nr. 152/2009. Vedlegg I beskriver krav til prøvetakingen.

Prøvens størrelse skal som hovedregel være på 1 kg pr. 10 tonn. For partier mindre enn 10 tonn, skal prøven være på 1 kg. I fôr til villfugler skal det tas ut en prøve på 1 kg pr. 25 tonn. For partier mindre enn 25 tonn, skal prøven være på 1. kg. Virksomheten som importerer og/eller omsetter varen, må kunne dokumentere hvordan prøven er tatt ut.

Med **analyse** menes en systematisk gjennomgang av en representativ prøve utført ved et laboratorium, for å påvise eventuelle frø av floghavre. Dersom det finnes ett eller flere frø av floghavre i den analyserte prøven, skal ikke partiet prøven representerer importeres til eller omsettes i Norge.

Laboratoriet der analysen foretas, må kunne dokumentere at virksomheten drives etter akkrediteringsnormer satt av International Seed Testing Association (ISTA) eller tilsvarende, og/eller etter ISO-standard for laboratorievirksomhet. Den/de som utfører analysen, skal kunne dokumentere kompetanse på at de kan gjenkjenne frø av floghavre (*Avena fatua* L.), og kunne skille disse fra fatuoider og vanlig havre (*Avena sativa* L.). Analysebeviset/-sertifikatet skal

være på norsk, skandinavisk eller engelsk. Mattilsynet bruker Kimen Såvarelaboratoriet AS som innehar denne kompetansen, ved diagnostisering av floghavre etter funn av planter på landbrukseiendommer.

i [Forskrift 14 januar 2010 nr 39 om fôrhygiene](#)

ii [Direktiv 98/51](#)

iii [Forskrift 25. mars 1988 nr 251 om floghavre](#)

iv [Forskrift 22.12.2008 nr 16219 om offentlig kontroll med etterlevelse av regelverk om fôrvarer, næringsmidler og helse og velferd hos dyr \(kontrollforskriften\).](#)

v [Forskrift 2. juli 1991 nr 507 om forbud mot innførsel av dyr og smitteførende gjenstander](#)

vi [Forskrift 18.10.1999 Nr. 1163 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland](#)

viii [Fôrmiddelkatalogen.](#)

ix [Forskrift 26.6.2008 Nr. 726 om hvilke levende dyr og animalske produkter mv. som skal underkastes veterinær grensekontroll](#)

x [Forskrift om animalske biprodukter. Jf forordning 1069/2009](#)

xi [Forskrift om animalske biprodukter Jf forordning 142-2011](#)

xii [Forskrift 31. desember 1998 nr 1484 om tilsyn og kontroll ved import og eksport av levende dyr, annet avlsmateriale og animalsk avfall innen EØS og ved import av levende dyr fra tredjestater](#)

xiii [Forskrift 23. desember 1998 nr. 1471 om tilsyn og kontroll ved import og eksport av næringsmidler og av produkter av animalsk opprinnelse innen EØS, og av ikke-animalske næringsmidler fra tredjeland \(importkontrollforskrift\)](#)